

«ALLO QUE EL VENT S'ENDUGUE», DE MARGARET MITCHELL

87

Per MIQUEL GAYA

L'EDITORIA Aymà acaba de publicar, en la prestigiosa col·lecció "Zenit", la gran obra —l'obra única— de Margaret Mitchell, Gone with the wind en versió catalana i amb un pròleg magistral de Jordi Arbonès. El seu títol en la nostra llengua, Allò que el vent s'endugué.

Margaret Mitchell, nordamericana, nascuda a Atlanta en 1900 i morta en 1949, no sembla ni de bon tros una escriptora a l'altura dels grans novel·listes també nordamericans William Faulkner, John Steinbeck, Erskine Caldwell o Carson McCullers —Arbonès mateix ho retreu—, però tots sabem com va ser de ben rebuda aquesta obra en 1936, llorejada poc després amb el

Premi Pulitzer 1937. Al cap de tres setmanes de la seva publicació, se n'havien imprès ja 176.000 exemplars, per abastar al cap de trenta anys, la important xifra de tretze milions en tot el món; havent estat traduïda a setze idiomes i editada a trenta països.

¿A què fou degut aquest esclatant èxit d'una novel·la, publicada en un temps que encara no coneixia la maquinària editorial amb què avui es compta per a produir "best-sellers"?

Allò que el vent s'endugué és una obra extensa, escrita amb molt de rigor, sobre la guerra civil de Nordamèrica dels anys 1860-1865, dita també de Secessió. Naturalment, l'autora només la va viure per les coses que en sentia contar de joventut al si de

la seva família. Instruïda com era, i graduada en estudis superiors, el seu pare fou una autoritat en història del Sud dels Estats Units i president de la Societat Històrica d'Atlanta, i la seva mare també fou molt interessada per la història dels Estats Meridionals, sobretot la referida a la guerra civil. Ella, doncs, sentia parlar i contar coses d'aquella època i d'aquella guerra, i amb els relats que escoltava un dia i un altre dia, es va encendre la imaginació de l'autora, fins a posar al servei d'aquesta història tota la seva poderosa sensibilitat i la seva rica documentació.

Mes ¿va ser aquest rerefons històric el que va contribuir a la gran difusió d'Allò que el vent s'endugué? ¿O potser el fet de publicar-se en un moment crucial, també tan tràgicament històric, del nostre segle, quan Espanya s'encenia en una altra guerra civil, Hitler ocupava la Renània violant el pacte de Locarno, Itàlia s'anexava Etiòpia, i es signava el pacte germano-japonès —també amb la firma d'Itàlia— contra el Comitè, tot el qual preludia l'hecatombe de la gran guerra mundial que s'encengué tot just en acabar-se la guerra civil d'Espanya? ¿O bé l'idilli tempestuós de la parella central, descrit en el més pur estil romàntic, i amb l'aprofundit estudi psicològic dels personatges?

Difficil seria d'esbrinar-ho, perquè possiblement tot hi va contribuir. El cert és que en aquesta novel·la, sense pertànyer —com hem dit— a cap autor genial, és l'obra d'un èxit fulgurant, mundialment llegida i acceptada, que sobresurt pel seu fons humà —cal llegir-ne la seva deliciosa prosa!— i per la dignitat formal del seu estil i la vivesa del seu fons històric.

Jordi Arbonès n'ha fet una versió magnífica, i la casa editora l'ha publicada en un volum que s'acosta a les 800 pàgines, pulcrament impresa. El pròleg, a més, del traductor, constitueix un estudi molt acurat de l'obra; sobre el qual hem filat aquestes quatre idees que oferim com un homenatge a aquest esdeveniment de les lletres que a partir d'avui podrem veure incorporat a la nostra llengua.